

Kapitali 3. ERNISUNIK NAATSORSUEQQISSAARNEQ

2014-imi ernisut 801-it nalunaarneqarsimapput (marlulisut tallimaammata inunngortut 806). Taamaallitullit arnat 15-imiit 49-nut ukiullit 1.000-imi agguaqatigiissillugit 57,9 ernipput.

Qitiusumik napparsimmavii/peqqissaaviit akornanni ernisartut annertuumik assigiinngissuteqarput (takussutissiaq 6 takuuk). Ernissut amerlasut najukkaminni ernisimangillat (takussutissiaq 10 takuuk). 2014-imi ernissut 54,8 %-ii Nuummi ernisimapput (Nuummiut: 28,3 %). Taamaallitulluni erninerit annertuumik qitiusumut eqiterutsinneqarput. Qitiusumik eqiterutitsineq pingaartumik nunap immikkoortuani qitiusumik napparsimmavinnut ernisunik eqiterutitsisoqarluni peqqinnissaqarfiup immikkoortuunik aqqissuusseqqinnerup kinguneraa.

Tallimat toqungallutik erniarineqarput. Erninermut atatillugu ernisunik toqusoqanngilaq. Ernissut ukiuinut agguataarsimasut amerlassusaat tabelimi 1-imi takuneqarsinnaavoq. Tabelimi tassani meeqqat inunngortut 81-it /10 %-it 20-it inorlugit ukiulimmik anaanaqartut takuneqarsinnaavoq.

Naartuersittut

Siornatigut ernissut amerlanerusaluartut 2013-imi (n=873) naartuersittut ernissuniit amerlanerulerput (Titar-tagannorlugu takussutissiaq 2). Kisitsisit 2014-imeersut (n=860) naartuersittut sulii ernissuniit amerlanerunerat takutippaat. Ernissut 2013-imi 2014-imilu assigiinngangajappoq.

2014-imi naartusut amerlanersaat naartunerminni nakorsamit takuneqarput, 68,0 %-it ataasiarlutik tallimariarlutilluunniit nakorsamit misissorneqarsimapput, naartusullu nakorsamit misissorneqarsimangivissut 8,4 %-iullutik (2013-imi 24,2 % 2014-imilu 32,6 %) amerleriarsimapput. 78,5 %-it ernissusiertumit minnerpaamik ataasiarlutik tallimariarlutilluunniit takuneqarsimanerat/misissorneqarsimanerat naammaginarpoq. 2,5 %-iinnaat ernissusiertumit takuneqarsimangillat.

Meeqqap inunngornermini agguaqatigiissillugu oqimaassusaa arnaata naartunermi peqqissusaanut uututiginerarsinnaasoq 3.540 grammiuvoq.

Erninermut atatillugu inoorlaat toqusartut:

Erninermi inoorlaat toqusartut (takussutissiaq 2)-mi takuneqarsinnaasoq toqungallutik ernissut inunngornerminniillu sap. ak. siulliup ingerlanerani (ullut 0-6) toqusut inunngortut 1.000-iugaangata amerlassusaannut agguarlugit (uumasut toqungallutillu ernissut) amerlassusaattut nassuiaatitaqarput. 2014-mi erninermi inoorlaat toqusut arnat ernissinnasut 1000-iugaangata 13,8-pput.

Takussutissiaq 1	Inunngortut arnaasa ukiuinut agguataarneqarnerat (ukiuni tallimani agguaqatigiissitsinerit)									
Ukiui	-15	16-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-	Katillugit
1991 – 1995	0	22	69	285	396	265	96	22	1	1.157
1996 – 2000	4	27	79	249	235	256	116	25	1	991
2001 – 2005	5	43	91	267	207	176	106	16	1	913
2006 – 2010	5	33	92	251	241	138	77	23	1	861
2011	3	31	58	242	243	169	64	11	0	821
2012	4	18	65	237	229	145	63	13	2	776
2013	2	23	59	264	234	163	58	14	0	817
2014	2	17	62	215	273	172	52	13	0	806

Takussutissiaq 2	Erninermi inoorlaat toqusartut (ukiuni tallimani agguaqatigiissitsinerit)											
Ukiut	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10	2011	2012	2013	2014	
Kalaallit Nunaat	28,0	21,8	22,8	21,9	19,6	14,2	15,1	17,1	7,7	15,9	13,8	
Danmark	10,6	8,6	8,6	7,0	7,6	7,2	7,1	-	-	-	-	

Takussutissiaq 3	Kalaallit Nunaanni toqungallutik inunngortut amerlassusaat (ukiuni tallimani agguaqatigiissitsinerit)											
Ukiut	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10	2011	2012	2013	2014	
Amerlassusaat	7	7	9	5	8	5	4	6	3	3	5	

Takussutissiaq 4	Inunngortut oqimaassusaa agguaqatigiissillugit (gram)									
Ukiut	1954	1990	1996 – 2000	2001 – 2005	2006 – 2010	2011	2012	2013	2014	
♂	3.340	3.420	3.552	3.510	3.520	3.547	3.608	3.555	3.621	
♀	3.161	3.333	3.410	3.424	3.427	3.360	3.422	3.466	3.457	
♂+♀	3.251	3.376	3.482	3.468	3.482	3.460	3.514	3.515	3.540	

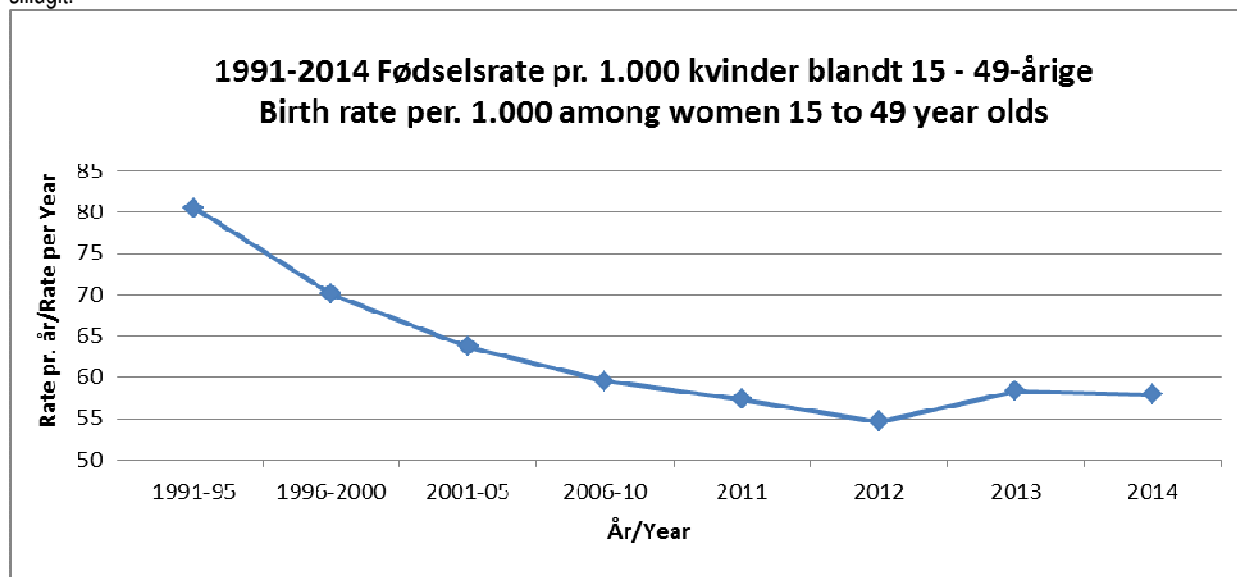
Takussutissiaq 5		Inunngortut takissusaat agguaqatigiissillugit (cm)							
Ukiut	1954	1990	1996 – 2000	2001 – 2005	2006 – 2010	2011	2012	2013	2014
♂	51,3	51,5	51,9	51,5	51,5	51,4	51,6	51,4	51,6
♀	50,4	50,6	51,0	50,7	50,8	50,5	50,5	50,6	51,0
♂+♀	50,8	51,1	51,5	51,1	51,1	51,0	51,0	51,1	51,3

* Najukkami ernisut amerlassusaat procentinngorlugit

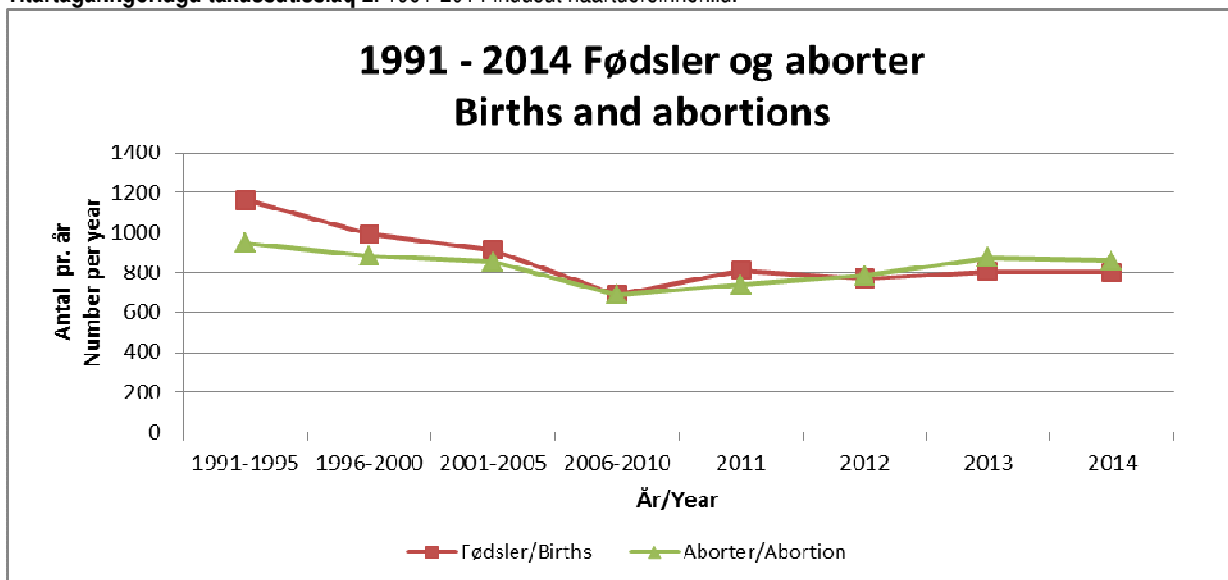
Takussutissiaq 6	2014-imi ernisut qitiusumik napparsimmavinnut peqqissaavinnullu agguataarneqarnerat			
Qitiusumik napparsimmavik/Peqqissaavik	15-iniit 49-nut ukiullit amerlassusaat	Najukkami ernisut amerlassusaat	Ernisut amerlassusaat	Ernisinnaasut 1000-iugaangata ukiumut inunngortartut
Nanortalik	362	18	0 (0 %)*	0
Qaqortoq	791	47	67 (143 %)*	84,7
Narsaq	356	26	2 (8 %)*	5,6
Paamiut	312	29	3 (10 %)*	9,6
Nuuk	3.741	227	439 (193 %)*	117,3
Maniitsoq	648	37	3 (8 %)*	4,6
Sisimiut	1.458	92	67 (73 %)*	45,9
Kangaatsiaq	292	12	0 (0 %)*	0
Aasiaat	785	50	67 (129 %)*	85,3
Qasigiannuit	296	25	2 (8 %)*	6,7
Ilulissat	1.152	74	76 (101 %)*	65,9
Qeqertarsuaq	199	10	0 (0 %)*	0
Uummannaq	510	26	18 (69 %)*	35,2
Upernavik	664	44	1 (2 %)*	1,5
Qaanaaq	173	13	3 (23 %)*	17,3
Tasiilaq	716	58	53 (91 %)*	74,0
Ittoqqortoormiit	96	11	0 (0 %)*	0
Kommunit avataani	35	2	-	-
Tamakkerlugit	13.832	801 (5 gemelli)	801 (100%)*	57,9

* Najukkami ernisut amerlassusaat procentinngorlugit

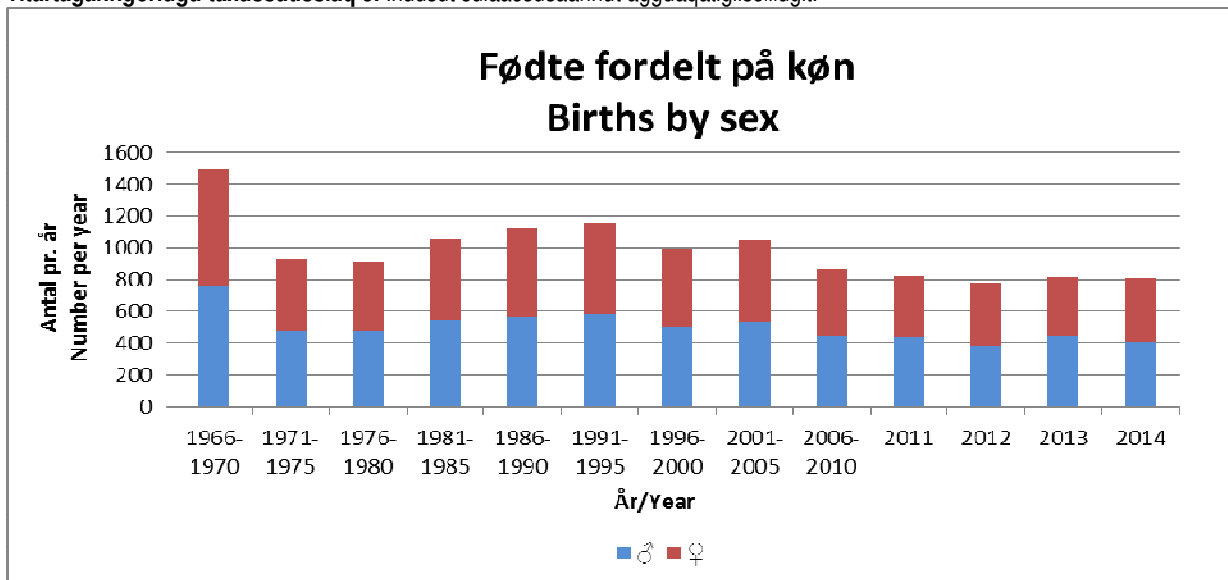
Titartaganngorlugu takussutissiaq 1. 1991-2013 arnat 15 – 49-inik ukiullit ernisut 1.000-iugaangata amerlassusaannut agguaqatigiissillugit.

Titartagangorlugu takussutissiaq 2. 1991-2014 inuusut naartuersinnerillu.

Titartagangorlugu takussutissiaq 3. Inuusut suaassusaannut agguaqatigiissillugit.

Takussutissiaq 7	Ernisunik naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit	2013	2014
Ernisut		805	801
15-iniit 49-nut ukiullit 1.000-iugaangata ernisut amerlassusaa		58,3	57,9
Erniffik			
Napparsimmavimmi ernisut amerlassusaa		796	792
Peqqissaasoqarfimmi ernisut amerlassusaa		1	2
Angerlarsimaffimmi ernisut amerlassusaa		4	0
Paasisutissiissutaanngitsut amerlassusaa		4	7
Naartunermi misissortinnerit amerlassusaa			
Ataasiarnermiit tallimariarluni nakorsamit misissortitut		71,6%	68,0%
Nakorsamit misissorneqanngitsut		24,2%	32,6%
Ernisussioortumit tallimariarluni akulikinnerusunilluunniit misissortittut		76,0%	78,5%
Ernisussioortumit misissorneqanngitsut		2,7%	2,5%
Peqqinnissamik siammarsaasunit/sundhedsmedhælperinit peqqissaasunillu misissortittut		60,2%	64,4%
Piffissaq ernivik			
Sap. ak. 42-ssaata kingorna ernisut		2,7%	2,6%
Sap. ak. 37-issaanniit 41-ssaanni ernisut		83,7%	85,1%
Sap. ak. 37-issaat sioqqullugu ernisut		7,5%	6,7%
Sap. ak. naartuffiusut ilisimatitsissutaanngitsut		6,1%	5,6%
Sap. ak. 28-issaat sioqqullugu ernisut amerlassusaa		0,7%	0,5%
Inunngornermi meeqqap takissusaa			
Inunngortut 46 cm inorlugu takissusillit		3,2%	4,1%
Inunngortut 56 cm sinnerlugu takissusillit		2,3%	2,9%
Inunngornermi meeqqap oqimaassusaa			
Inunngortut 2.500 gr. inorlugu oqimaassusillit		5,5%	4,9%
Inunngortut 4.000 gr. sinnerlugu oqimaassusillit		20,2%	21,9%